

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه

معاونت آموزش

اداره امتحانات کتبی

بسمه تعالی

امتحانات ارتقای - شهریور ۱۳۹۰

پایه :	۴	موضوع :	فقه ۲
تاریخ :	۹۰/۶/۱۷	ساعت :	۱۰/۳۰

نام کتاب: شرح لمعه، از کتاب الصوم تا کتاب المتاجر

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی:

۱. در صورت فراموشی «طواف نساء» و خروج از «مکه»، وظیفه چیست؟ ب ۲۲۸
 ا. حاجی باید برگردد و خودش آن را به جا بیاورد
 ب. برای انجام آن، می تواند نایب بگیرد
 ج. طواف نساء از او ساقط می شود
 د. فقط در صورتی که برگشتن ممکن نباشد، نایب می گیرد
۲. کدام گزینه، از طرق اثبات هلال ماه است؟ ا ۱/۴۰۱
 ا. شیاع
 ب. تطوُّق
 ج. عدد
 د. افتتاح
۳. کدام گزینه از موارد زیر با شهادت زنان ولو بدون ضمیمه مردان، اثبات می شود؟ الف ۲/۱۲۵
 ا. استهلال
 ب. دیون
 ج. ولاء
 د. خلع
۴. در کدام مورد کفاره ثابته «شاة» است؟ ا ۱/۵۵۶-۵۷۴
 ا. لبس المخیط وما فی حکمه
 ب. کسر بیض النعام
 ج. بقرة الوحش وحماره
 د. کسر قرنی الغزال

تشریحی:

* «و هی (أی العمرة) مستحبّة مع قضاء الفریضة فی کلّ شهر علی أصحّ الروایات. و قیل: لا حدّ، و هو حسن». ۲۵۴-۲۵۵

۱. مراد از «قضاء الفریضة» چیست؟ درباره حدفاصل بین دو عمره مستحبّه، چند قول مطرح شده؟ آنها را بنویسید.
 قضاء الفریضة یعنی انجام دادن عمره مفرده واجبه که بر اهل مکه با وجود شرایط وجوب عمره مفرده واجب می شود و مکلف بعد از این که عمره واجبه اراتیان کرد عمره بر او در هر ماه، مستحبّ است یعنی دراستحباب آن شرط است که با عمره اوّل یک ماه فاصله شود.
 قول دوّم مطرح شده که عبارت است از این که برای مدّت بین دو عمره حدی نیست و شهید اوّل این قول را پذیرفته اند.

* ویشترط فی صحّة الاعتکاف الصوم وإن لم یکن لأجله فلا یصحّ إلّا من مکلف یصحّ منه الصوم فی زمان یصحّ صومه. ۱/۴۲۷

۲. عبارات «وإن لم یکن لأجله» و «فی زمان یصحّ صومه» را توضیح دهید.
 منظور از عبارت اوّل: در اعتکاف لازم نیست روزه به نیت اعتکاف باشد بلکه اگر روزه دیگری مثل روزه نذر یا قضاء هم باشد اعتکاف صحیح است.
 منظور از عبارت دوم: شخص باید اعتکاف را در حالی انجام دهد که بتواند روزه بگیرد و صحیح باشد؛ مثل زن که گرچه مکلف است اما اگر اعتکاف او در زمان حیض واقع شود، چون نمی تواند روزه بگیرد، اعتکاف او نیز باطل می شود.

* «یحرم صوم الصمت بأن ینوی الصوم ساکتاً فإنّه محرّم فی شرعنا لا الصوم ساکتاً بدون جعله وصفاً للصوم بالنیّة». ۲۰۱

۳. فرق «ینوی الصوم ساکتاً» که حرام است با «لا الصوم ساکتاً» که حرام نیست را توضیح دهید.
 در صورت اول سکو در هنگام نیت جزء صوم قرار گرفته که صوم مقید به سکوت را نیت کرده و این قسم حرام است ولی در صورت دوم صوم مقید به سکوت قصد نشده بلکه به نحو مطلق قصد شده ولی در حال روزه سکوت اختیار کرده است و این قسم حرام نیست.

* (متی احصر) الحاج (بالمريض عن الموقفين) معاً أو عن أحدهما مع فوات الآخر أو عن المشعر مع إدراك اضطراري عرفة خاصة (أو مكة بعث ما ساقه أو هدياً أو ثمنه). ۱/۵۷۹

۴. با توجه به متن، موارد تحقق حصر را بنویسید.

۱. مرضی که مانع از وقوف عرفات و مشعر با هم شود. ۲. مرضی که مانع از یکی از دو وقوف شود و وقوف دیگر نیز فوت کرد. ۳. مریضی که مانع از وقوف در مشعر شود و فقط عرفة به طور اضطراری درک شود. ۴. کسی که احرام به عمره بسته، مرضی که مانع از دخول محرم در مکه جهت عمره شود.

* ويترك القتال وجوباً لأموار أحدها الأمان. ۲/۲۱

۵. أ. شرایط جواز امان را بنویسید. ب. بقیه موارد وجوب ترک قتال را بنویسید.

أ. ۱. أن يكون قبل الأسر إذا وقع من الأحاد أماً من الإمام فيجوز بعده. ۲. عدم المفسدة.

ب. النزول على حكم الإمام أو من يختاره - الإسلام - بذل الجزية - المهادنة.

۶. كفارة موارد زیر را مشخص کنید. ۴۶-۴۴-۲/۴۳

أ. قتل المؤمن عمداً ظلماً:

ج. كفارة الجمع وهي عتق رقبة وصيام شهرين واطعام ستين مسكيناً.

ب. من أفطر في قضاء رمضان بعد الزوال:

ج. اطعام عشرة مساكين ثم صيام ثلاثة أيام مع العجز عن الإطعام

ج. اليمين:

ج. اطعام عشرة مساكين أو كسوتهم أو تحرير رقبة فإن عجز فصيام ثلاثة أيام.

د. الإيلاء:

ج. كفارة يمين.

* وهي تمييز أحد النصيين فصاعداً عن الآخر وليست بيعاً وإن كان فيها رد. ۲/۱۰۵

۷. أ. عبارت فوق، تعریف چیست؟ ب. با دو دلیل بگویید که چرا مورد فوق، بیع محسوب نمی شود.

أ. قسمة. ب. دلیل اول: چون نیاز به صیغه ندارد بخلاف بیع. دلیل دوم: در قسمت اجبار راه دارد و هرچند با اجبار انجام شود لازم است بخلاف بیع. دلیل سوم: اندازه نصیب هرکدام در قسمت به اندازه نصیب دیگری است بخلاف بیع.

* في النذر ولا بد من كون الجزاء طاعة والشرط سائغاً إن قصد الشكر. ۲/۶۴

۸. أ. عبارت را شرح دهید. ب. اگر قصد از نذر، زجر باشد، منذور چه شرطی دارد؟

أ. جزاء نذر باید طاعت باشد و اگر مقصود از جزاء شکر باشد شرط باید جائز باشد.

ب. شرط باید معصیت باشد یا مباحی باشد که منع در آن راجح باشد.

* ومع العجز عن العتق في المرتبة يصوم شهرين متتابعين هلالين وإن نقصا إن ابتداء من أوله ولو ابتداء من أثنائه أكمل ما بقي منه ثلاثين بعد الثاني وأجزاء الهلال في الثاني ولو اقتصر هنا على شهر ويوم تعين العددي فيهما. ۲/۵۳

۹. ضمن توضیح کامل عبارت، مراد از «تتابع» را بیان کنید.

در كفارة مرتبه اگر از عتق عاجز باشد، باید دو ماه هلالی پشت سر هم روزه بگیرد و لو ماه ۳۰ روز تمام نباشد البته اگر از اول ماه روزه گرفته باشد. و اگر از اثناء ماه شروع کرد باید بعد از ماه دوم باقیمانده ماه اول را تا ۳۰ روز تکمیل نماید و ماه دوم همان هلالی کفایت می کند و اگر از اثناء ماه شروع کرد و بعد از یک ماه یک روز دیگر روزه گرفت هر دو ماه را باید عددی محاسبه کند نه هلالی.

مراد ازتابع: یعنی روزه دو ماه، به یکدیگر متصل شود ولو از ماه دوم فقط روزه روز اول آن گرفته شود پس اگر یک ماه و یک روز یا سی روز و یک روز پشت سر هم روزه بگیردتابع حاصل شده است.